

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 41

van **EMMILY TALPE**

datum: 21 oktober 2020

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Fraudebestrijding in landbouw en visserij – Terugvordering Europese middelen

Uit het jaarverslag van OLAF, het Europese bureau voor fraudebestrijding, blijkt dat vorig jaar bijna een half miljard euro uit de Europese begroting onterecht uitbetaald werd. Het gaat dus om fraude met financiële middelen die onder meer bestemd zijn voor onderzoek en ontwikkeling, landbouw of structuurfondsen.

Voor 2019 beveelt OLAF de bevoegde nationale en Europese autoriteiten aan om 485 miljoen euro Europees geld terug te vorderen. Het bedrag lijkt hoog, maar moet afgezet worden tegen een totaalbedrag van ongeveer 148 miljard euro dat de Europese Unie uitgaf in 2019. Toch is er sprake van een stijging met 114 miljoen euro tegenover de 371 miljoen euro die in 2018 moest worden teruggevorderd. Regelmatig komen ook dergelijke berichten in de pers over de besteding van de Europese middelen in het kader van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) (Plattelandsbeleid). Op te merken valt dat het steevast gaat over bedragen in de hele Europese Unie. Bovendien blijkt de foutenmarge op de besteding van Europese gelden voor plattelandsbeleid in Vlaanderen zeer klein, met dank aan de goede controlemechanismen die we in ons beleid hebben ingebouwd.

In haar antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 1010 van 15 september 2020 aangaande foutieve bestedingen in het kader van pijler 2 van het GLB liet minister Demir weten dat "navraag binnen het beleidsdomein Omgeving ons leert dat geen gevallen van fraude en terugvordering van Europese middelen bekend zijn".

De onderstaande vragen richten zich vanzelfsprekend op het deel van het gemeenschappelijk landbouw- en visserijbeleid dat onder de bevoegdheden van de minister van Landbouw valt.

1. Hoeveel geld wordt er voor 2019 door OLAF teruggevorderd vanuit Vlaanderen met betrekking tot het gemeenschappelijk landbouw- en visserijbeleid?
2. Hoeveel bedroegen die sommen jaarlijks in de periode 2015-2018?
3. Welk aandeel namen de terugvorderingen ten aanzien van Vlaanderen in tegenover de totale som die werd teruggevorderd van alle EU-lidstaten?
4. Hoeveel van de teruggevorderde bedragen in de periode 2015-2018 werden vanuit Vlaanderen effectief terugbetaald?
5. Hoeveel onderzoeken zijn er door OLAF ingesteld door Vlaanderen in de periode 2015-2019?

Graag een overzicht per jaar voor het beleidsdomein Landbouw en Visserij.

6. In hoeveel van die onderzoeken bleek de verdenking onterecht?
7. Bleek er bij foutieve bestedingen stevast kwade wil gemoeid of ging het in sommige dossiers over bestedingen die niet opzettelijk, maar verkeerdelijk werden verricht?
8. Welke maatregelen werden genomen om foutieve bestedingen van Europese middelen in Vlaanderen met betrekking tot het gemeenschappelijk landbouw- en visserijbeleid zo minimaal mogelijk te houden?
9. OLAF heeft aangekondigd de komende jaren meer te zullen focussen op fraude met Europese middelen die bestemd zijn voor de aanpak van de klimaatverandering en de bescherming van de leefomgeving.

Welke proactieve maatregelen neemt de minister om te voorkomen dat er foute bestedingen met Europese middelen in ons landbouw- en visserijbeleid kunnen gebeuren?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 41 van 21 oktober 2020

van **EMMILY TALPE**

1. Er werd door OLAF voor 2019 geen geld teruggevorderd vanuit Vlaanderen met betrekking tot het Gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB) of het Gemeenschappelijk visserijbeleid (GVB).
2. Er werd door OLAF voor de periode 2015-2018 geen geld teruggevorderd vanuit Vlaanderen met betrekking tot het GLB of het GVB.
3. Niet van toepassing
4. Niet van toepassing
5. Er werd één onderzoek door OLAF ingesteld in de periode 2015-2019, met name in 2019.
6. In dat ene onderzoek bleek de verdenking onterecht.
7. Het dossier kon weerlegd worden. Er waren geen foutieve bestedingen en er moest dus niet ingevorderd worden.
8. Standaard worden alle dossiers onderworpen aan een administratieve controle. Steekproefgewijs worden plaatscontroles uitgevoerd. Een grote mate van automatisering en kruiscontroles zorgen voor het beperken van de mogelijkheden tot fraude of fouten.

Een frauderisicoanalyse op de middelen van het EFMZV (Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij), op basis van een tool ter beschikking gesteld door de EU, leidde tot een systematische check op dubbele financiering met andere fondsen, en dit bij start en einde van het project.

Het is dezelfde tool die het Vlaams betaalorgaan vervolgens heeft toegepast op de GLB-middelen en waarbij op basis van de resultaten verschillende initiatieven werden uitgewerkt. Zo werd een frauderisicosjabloon op maat ontwikkeld. Met het oog op kennisdeling en sensibilisering werd een aparte site voor fraudebestrijding opgezet op het online portaal en werd er gestart met het uitsturen van een interne nieuwsbrief omtrent fraudebestrijding. Er wordt ook extra ingezet op controle en sensibilisering op de naleving van de wet op de overheidsopdrachten.

Verder wordt er ook globaal door het Departement Landbouw en Visserij actief ingezet op fraudebestrijding. Zo draagt het Departement Landbouw en Visserij bij aan het overkoepelend overleg op Vlaams en Belgisch niveau m.b.t. het anti-fraudebeleid en AFCOS (Anti-Fraud Coordination Service) voor de bescherming van de financiële belangen van de EU. Naast een duidelijke deontologische code waarbij een verklaring op erewoord in verband met mogelijk belangenconflicten hoort, wordt het fraudebewustzijn bij medewerkers verhoogd via dilemmatrainingen.

Door ad hoc gesprekken met relevante actoren, zoals DG AGRI, DG MARE en andere EU-lidstaten, en het volgen van workshops, zoals deze van OLAF, zet het Departement Landbouw en Visserij in op het consistent verder uitbouwen van haar kennisnetwerk inzake fraudebestrijding.

9. OLAF en de EU spelen ook in de nieuwe programmeringsperiode een belangrijke rol in het kader van fraudebestrijding.

Het single audit principe bij het GLB geeft een grotere verantwoordelijkheid aan de lidstaten, maar er blijft toezicht door de Europese instanties. Binnen een performant governancesysteem zal het Vlaamse betaalorgaan dan ook blijvend proactief optreden aangaande fraudebestrijding en -preventie. Het Vlaams betaalorgaan houdt zo de vinger aan de pols en stuurt bij waar nodig.

In het voorjaar 2021 zal het Vlaams betaalorgaan de nodige acties voorzien om de nieuwe richtlijnen i.v.m. belangenvermenging zo snel mogelijk te implementeren. Hierbij wordt een pilootproject overwogen om de haalbaarheid van de Arachne - tool (Europees) binnen het Departement Landbouw en Visserij te onderzoeken.

Inzake GVB plant het Departement Landbouw en Visserij een update van de frauderisicobeoordeling uit 2018.

Bij zowel de middelen uit het Europees Fonds voor Plattelandsontwikkeling als uit het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij zal de focus gericht worden op (klimaat- en milieugerichte) investeringen.